

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
T.a.v. Staatssecretaris mw. V.L.W.A. Heijnen
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Tevens gericht aan:

Mw. M.A.M. Adriaansens, Minister van Economische Zaken en Klimaat
Dhr. R.A.A. Jetten, Minister voor Klimaat en Energie
Dhr. R.H. Dijkgraaf, Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Dhr. E. J. Kuipers, Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

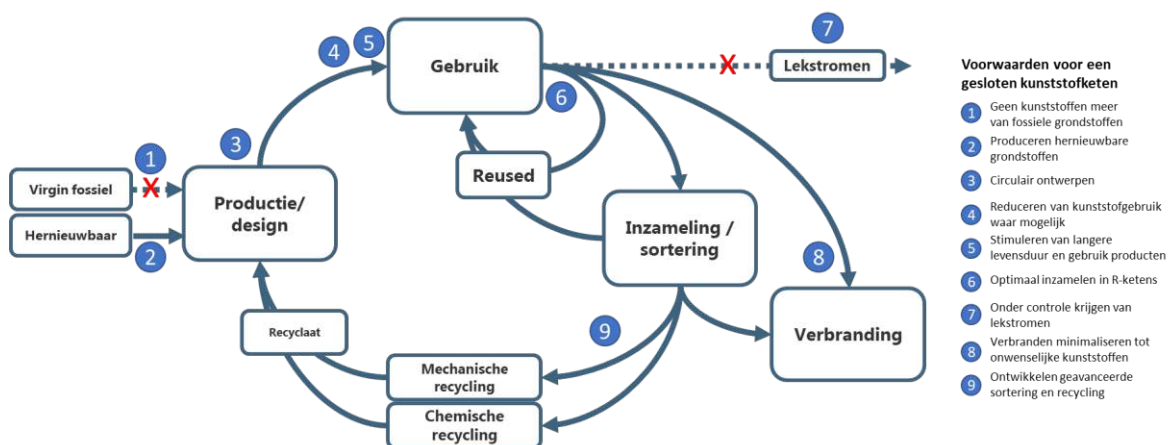
Datum: 14 maart 2022

Betreft: Rapport Circulaire Kunststofketen in 2050

Geachte mevrouw Heijnen,

Bijgaand bied ik u het rapport Circulaire Kunststofketen in 2050 aan. Dit rapport is opgesteld in samenspraak met het Transitieteam Kunststoffen, een door voormalig Staatssecretaris Stientje van Veldhoven ingericht gremium, waarin een groot aantal bedrijven en organisaties uit de kunststofketen tezamen met maatschappelijke organisaties en overheden bijeen is gebracht om richting te geven aan het realiseren van een circulaire kunststofeconomie in 2050. Een circulaire kunststofsector inclusief hernieuwbare grondstofvoorziening is noodzakelijk vanuit het oogpunt van leveringszekerheid, biodiversiteit en een schoner milieu en levert bovendien een belangrijke bijdrage aan de klimaatopgave, potentieel leidend tot een emissiereductie van meer dan 6 Mton CO₂ per jaar. Op basis van de beschreven bevindingen heeft deze aanbiedingsbrief tevens het karakter van een brandbrief, waarbij we u als verantwoordelijk Staatssecretaris willen vragen hierin een leidende rol te nemen.

Het onderhavige rapport beschrijft een aantal noodzakelijke bewegingen in de huidige kunststofketen, samengevat in onderstaande figuur.

Dit rapport leidt tot de volgende conclusies.

1. De meeste aandacht ten aanzien van het circulair maken van de kunststofketen gaat tot dusver uit naar stappen die te maken zijn in de cirkel. Het betreft dan zaken als circulair ontwerpen, minder gebruik, langer gebruik, optimaal inzamelen en het ontwikkelen van methoden voor geavanceerde sortering en recycling. Op dit moment wordt circa 75% van het recyclebare plastic verbrand; wij denken dat, naast investeringen ter vergroting van kwantiteit en kwaliteit van recyclelaat, een verbod

op de verbranding van plastics een wezenlijke bijdrage kan leveren aan het verkleinen van de behoefte aan fossiele grondstoffen en de daarmee samenhangende CO₂-uitstoot (circa 850.000 ton/jaar).

2. In de Transitieagenda Kunststoffen uit 2018 is als uitgangspunt gesteld dat vanaf 2050 geen fossiele bronnen als grondstof voor kunststoffen meer worden ingezet. Grondstofgebruik zal derhalve moeten verschuiven van fossiele naar biogeen koolstof (aanwezig in biomaterialen en (atmosferisch) CO₂). Het is evident dat dit vraagt om een enorme omwenteling van de huidige kunststofproductie. Tevens mag verwacht worden dat op basis van biogeen koolstof andere materialen en met andere technologieën gaan worden geproduceerd. Het huidige ambitieniveau voor 2030 is dat dan 15% van de virgin plastics biobased is. Dit is slechts een begin, en zal nog heel veel grote innovaties en ontwikkelingen vragen.
3. De lekstroom in bovenstaand figuur wordt vaak “vergeten” in discussies rond circulariteit. Een volledig circulaire keten bestaat niet, omdat deze stroom tijdens alle fasen van de levenscyclus van kunststoffen (productie, transport, gebruik) dispers in het milieu terechtkomt, daar wordt verkleind tot microplastics en zich vervolgens in onze voedselketen ophoopt. Er begint zich inmiddels flink bewijs op te stapelen voor de gezondheidseffecten van deze microplastics en daarmee toekomstige druk op het gezondheidssysteem. Door de Verenigde Naties is de aanwezigheid van deze persistente vervuiling als één van de drie planetaire crises geduid (naast klimaatverandering en verlies van biodiversiteit). Nederland is in dit opzicht bijzonder goed georganiseerd, maar desalniettemin bedraagt deze stroom circa 10.000 ton/jaar (0,5% van de hoeveelheid plastic in het systeem). Om de vorming van microplastics intrinsiek te voorkomen vraagt dit om de ontwikkeling van kunststoffen met een op de toepassing toegesneden degradatiegedrag. Werkelijk biodegradeerbare kunststoffen bestaan op dit moment nauwelijks.

Ik concludeer dat we pas aan het begin staan van deze transitie naar een circulaire kunststofketen. Met de huidige inzet zal niet worden voldaan aan de voorwaarden voor een gesloten kunststofketen in 2050. Alleen met forse investeringen, technologische innovaties en stevige beleidsmatige inzet en regelgeving kan de noodzakelijke transitie in versnelling worden gebracht.

Dit alles vraagt wat ons betreft om orkestratie van een enorme transformatie van productie- en waardeketens die van groot belang zijn voor de Nederlandse economie. Om op termijn een “license to operate” te behouden zijn hierbij drie zaken van groot belang: de transitie van het gebruik van fossiel naar biogeen koolstof, het ontwikkelen van materialen met een toepassingsafhankelijke biodegradeerbaarheid en het sluiten van de ketens via reuse en recycling.

Ik beschouw bovenstaande als een majeure opgave, maar tevens als een kans om deze bedreiging voor economie, milieu en volksgezondheid om te zetten in een opportunity voor de Nederlandse industrie en kenniswereld. Bovenstaande vraagt om substantiële onderzoeks- en innovatieprogramma's om tot productie en toepassing van materialen met de gewenste eigenschappen te komen. Nederland heeft een bijzondere kennisbasis op dit vlak, maar het ontbreekt op dit moment aan de juiste incentives om deze beweging te maken. Wet- en regelgeving kan hierbij helpen om de juiste balans tussen “wortel en stok” te vinden en de urgentie die deze transitie behoeft tot uiting te laten komen.

Graag ga ik met u het gesprek aan over het vormgeven van deze transitie, waarbij in onze ogen een geïntegreerde aanpak noodzakelijk is die door meerdere beleidsterreinen wordt opgespannen.

Namens het Transitieteam Kunststoffen,

Jos Keurentjes
Voorzitter